

Ивана Цмиљановић Косовац

БУКВАР

Од линије до слова

Српски језик за први разред основне школе

БУКВАР

Српски језик за први разред основне школе

Ауторка

Ивана Цмиљановић Косовац

Рецензенти

Проф. др Невена Буђевац, Учитељски факултет, Београд

Весна Шкара, ОШ „Петар Петровић Његош“, Зрењанин

Нина Бришевић, ОШ „Борислав Пекић“, Београд

Мирјана Живић Тодоровић, ОШ „Душан Радовић“, Ниш

Израда штампаног букварског фонта

Горан Скакић

Илустрације

Немања Ристић

Фотографије

Shutterstock

ВУЛКАН
ЗНАЊЕ

Издавач

Вулкан издаваштво, Вулкан знање

Господара Вучића 245, Београд

www.vulkanznanje.rs

За издавача

Мирослав Јосиповић, Ненад Атанасковић, Саша Петковић

Директорка

Нада Осмајић

Главна уредница

Марина Обрадовић

Уредница издања

Јелена Добриловић

Лектура и коректура

Редакција Вулкан знања

Ликовни уредник

Предраг Ивановић

Графичко обликовање

Славица Добросављевић

Дизајн корица

Слободан Стојичић

Министарство просвете Републике Србије
одобрило је овај уџбеник за употребу у
школама на основу решења број:
650-02-00330/2022-07 од 9.12.2022. године

Садржај

Водич кроз уџбеник.....	4
Желим да се представим.....	6
Моји другови	10
Моја учионица	13
Моја школа	16
Школски прибор.....	19
На селу.....	22
У граду.....	24
На пијаци	27
На излету	29
На плажи.....	31
У царству животиња	34
У свету бајки	37
Шта све уем.....	40
Глас, слово, реч, реченица	42
Колико познајем слова.....	44

Водич кроз уџбеник

У оваквим оквирима налазе се **објашњења мање познатих речи.**

Оловка ти казује да нешто треба да **напишеш, повежеш или заокружиш.**

Шта све улем

Испричај у чему си све успешан/успешна.

Научи напамет наведену бројаницу.

Ушо мео у дућан*,
није реко: „Добар дан!“,
већ је реко: „Добро вече!“,
поклони се, па утече*.

♥ Дућан је **продавница**.
★ Меда је **утекао**, што значи да је **побегао**.

Научену бројаницу изговарај са другом или другарицом уз плескање рукама као што је показано на сликама.

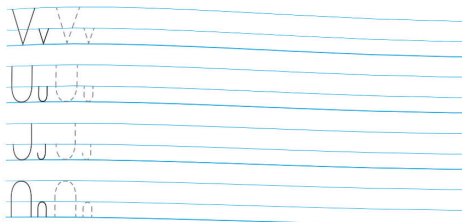

Настави низ шара као што је започето.

40

Настави као што је започето.

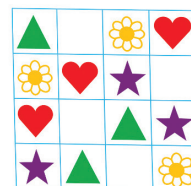

Изговори речи наглас и обој онолико кружића колико гласова чујеш.

oooooooo oooooooooo oooooooooo oooooooooo

Облике ★, ▲, ♥, ☀ нацртај у поља тако да се два иста облика не налазе један поред другог.

41

Позоришне маске ти наговештавају да ћеш нешто **имитирати** или **глумити**.

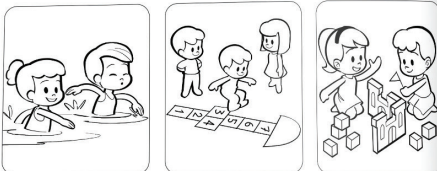
Сликарска четкица стоји испред задатака у којима ћеш нешто **цртати** и **бојити**.

Моји другови

Опиши како изгледа твој најбољи друг или другарица. Објасни зашто волите да се дружите.

Обој слике на којима је приказано оно што волиш да радиш с друговима. Испричај с ким се тада најрадије играш.

Настави као што је започето.

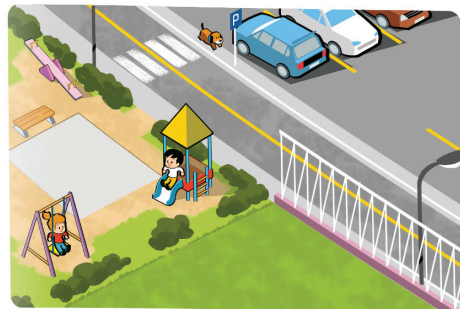

10

Доврши приче и одглуми са другарима из одељења како другови треба да се понашају једни према другима у ситуацијама као на сликама.

Пронађи на слици место које би било безбедно за игру лоптом и залепи налепницу.

Објасни зашто места на слици на којима није залепљена налепница нису безбедна за игру.

11

Овај знак се налази испред задатака у којима се очекује да **одговориш на питања**, да нешто **кажеш** или **испричаш**.

У овим задацима ћеш лепити **налепнице** на одговарајућа места. Налепнице се налазе на крају уџбеника и јасно је означено на коју се страну лепе.

Желим да се представим

Првак

Петлићу, певачу,
сутра ме пробуди
пре него што птице
из гнезда поскачу,
пре деце и људи –
викни гласом јасним
први дан у школу
да ти не закасим.

И ти, сунце јарко,♥
што раније можеш,
у прозор ми грани★
да пре мене Иван
и Петар и Марко
сутра не порани.

И ти, мама, рано,
како зора сване,
у собу утрчи
и са мене свуци
брзо покриваче –
хоћу да у школи,
с таблицом▲ у руци,
будем прво ђаче.

Десанка Максимовић

- Зашто се првак обраћа петлу?
Чега се дечак плаши?
- Ко тебе ујутру буди за школу?
- Опиши како си се ти осећао/
осећала првог дана у школи.

♥ **Јарко сунце** значи да је сунчева светлост **сјајна**.

★ **Сунце гране** значи да је сунце **изашло** и **засијало** ујутру.

▲ Некада се у школама **уместо свеске** користила дрвена **таблица** за писање.

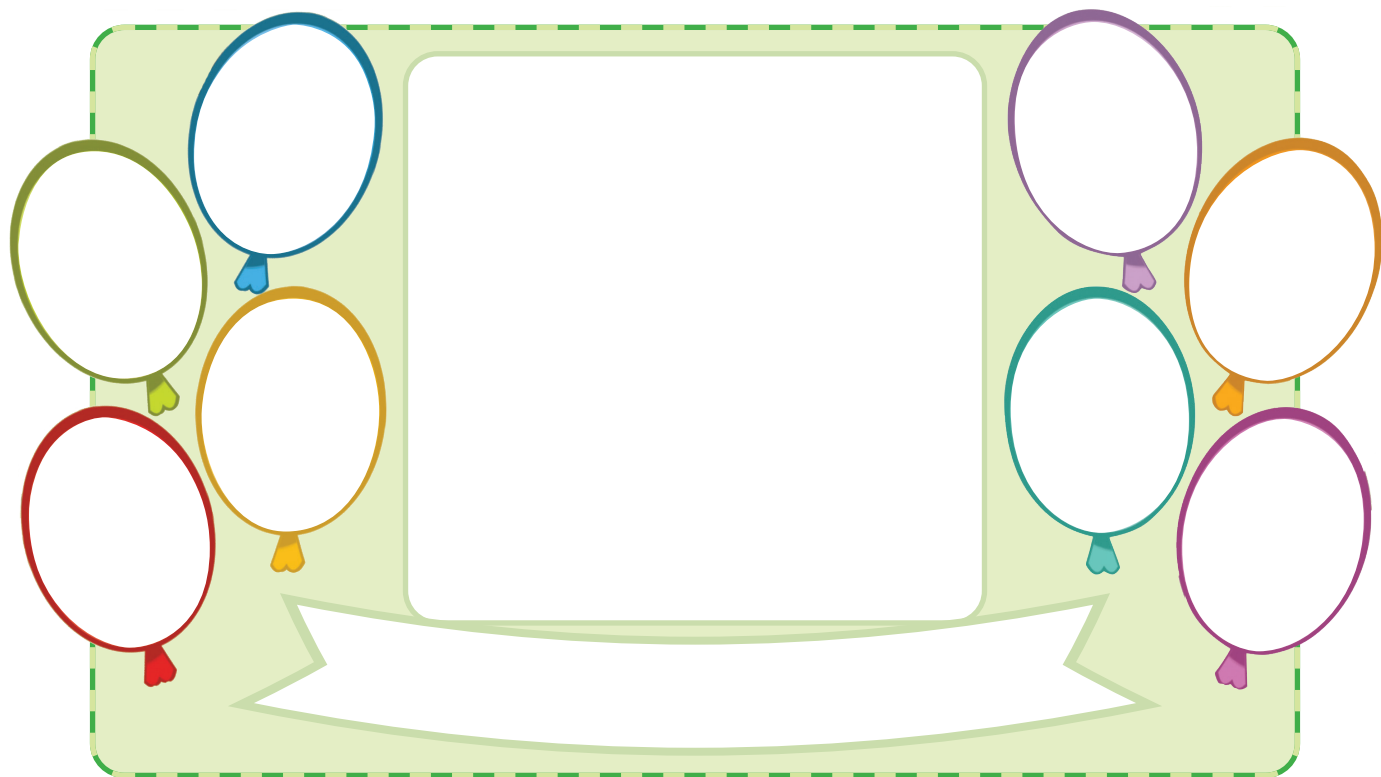
Представи се и кажи своје име и презиме.

Нацртај себе или залепи своју слику у празном простору.

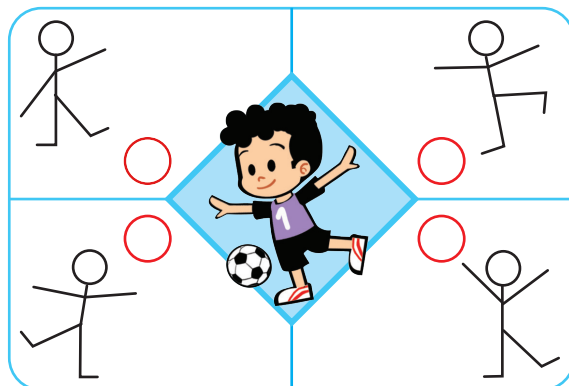
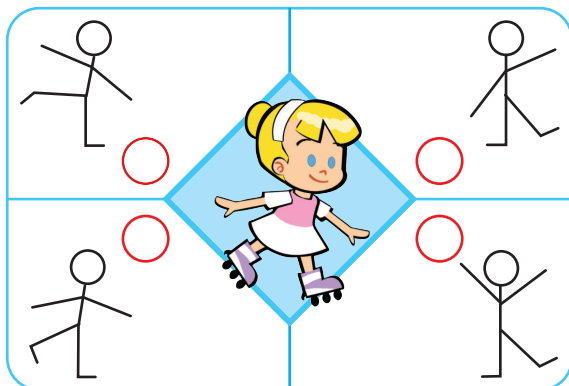
Залепи онолико балона колико година имаш.

Ако знаш, напиши своје име у празно поље испод слике.

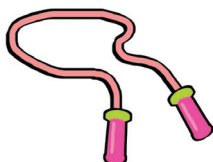

Покажи колико си спретан/спретна. Имитирај положаје у којима се налазе дечак и девојчица са слике. Затим обој кружиће код сличице која показује положаје деце на сликама.

Заокружи слике играчака којима волиш да се играш. Повежи линијом слике свих играчака и њихових сенки.

Нацртај своју омиљену играчку, храну и животињу. Ако знаш, напиши на линијама испод слике њихове називе.

играчка

храна

животиња

Нацртај шта највише волиш да радиш у слободно време код куће.

Доврши цртеж и обој справе које користиш на игралишту.

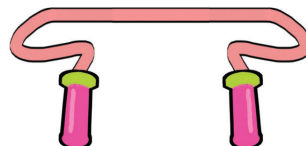
Испричај како треба да се понашате да бисте безбедно користили справе на игралиштима.

Опиши своју омиљену игру коју играш са другарима када сте напољу.

Повежи линијама децу са играчком која им је потребна за игру.

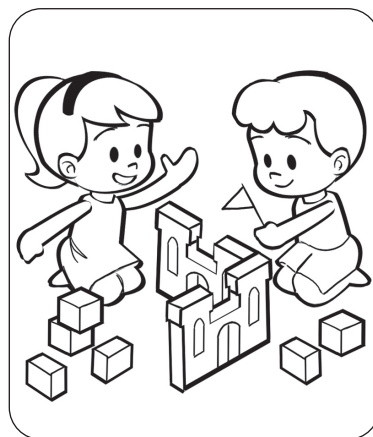
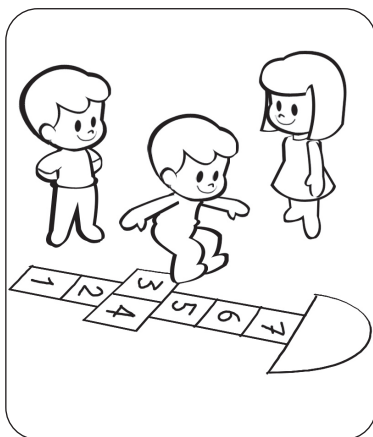
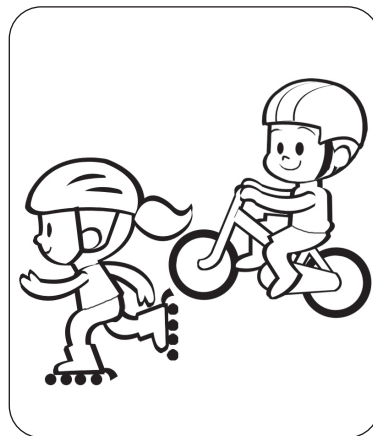
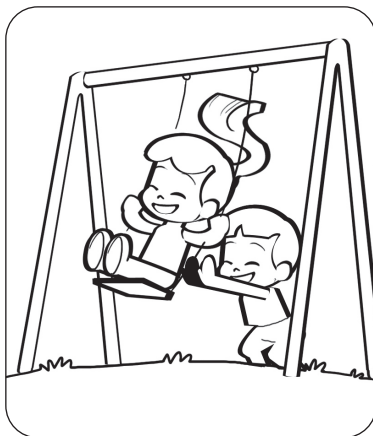
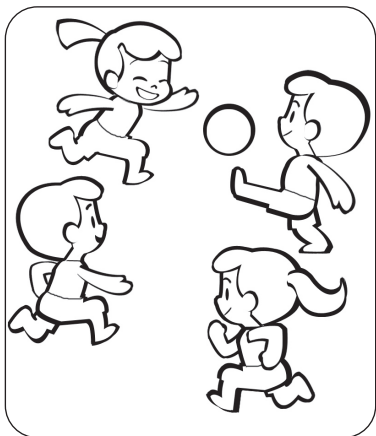
Моји другови

Опиши како изгледа твој најбољи друг или другарица. Објасни зашто волите да се дружите.

Обој слике на којима је приказано оно што волиш да радиш с друговима. Испричај с ким се тада најрадије играш.

Настави као што је започето.

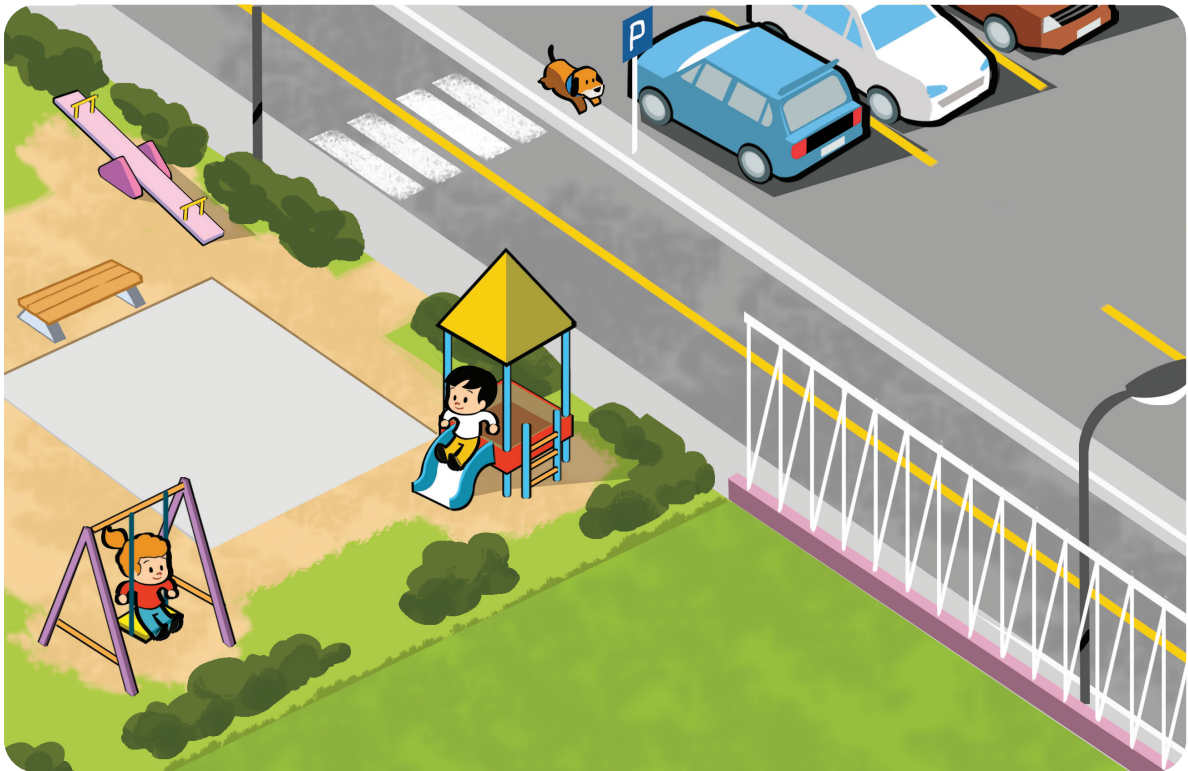

Доврши приче и одглуми са другарима из одељења како другови треба да се понашају једни према другима у ситуацијама као на сликама.

Пронађи на слици место које би било безбедно за игру лоптом и залепи на то место налепницу.

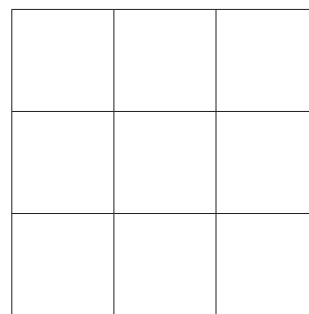
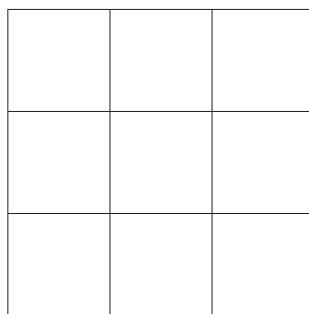
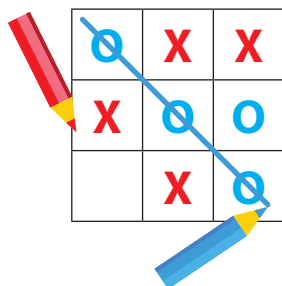

Објасни зашто места на слици на којима није залепљена налепница нису безбедна за игру.

Одиграј са другом или другарицом игру „икс-окс”.

Договорите се чији знак ће бити **X**, а чији **O**. Наизменично уписујте свој знак у неко празно поље. Започиње играч чији је знак **X**. Циљ је направити низ од три иста знака у било ком правцу (, , ,). Победник је онај ко први успе да направи такав низ.

Настави да пишеш као што је започето.

Размени овај уџбеник са другом или другарицом. Нацртајте једно другом нешто по жељи. Ако знаш, напиши и поруку.

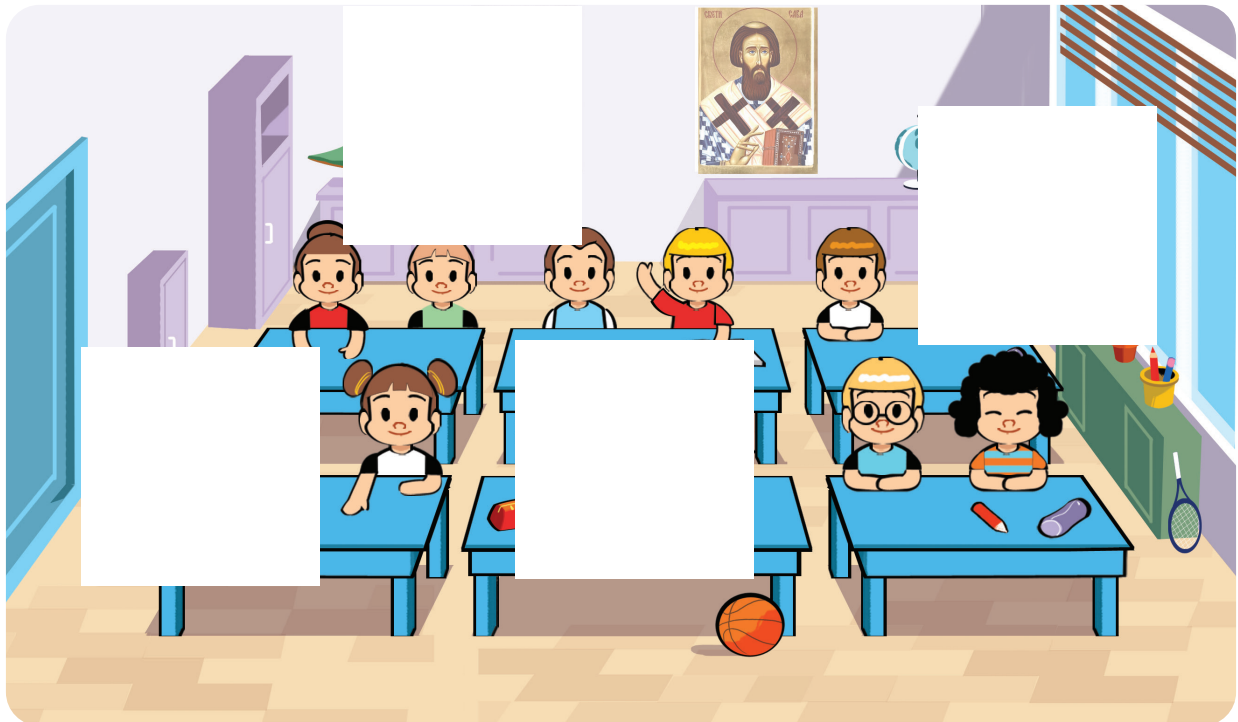
Моја учионица

Опиши своју учионицу. Шта ти се у њој допада?

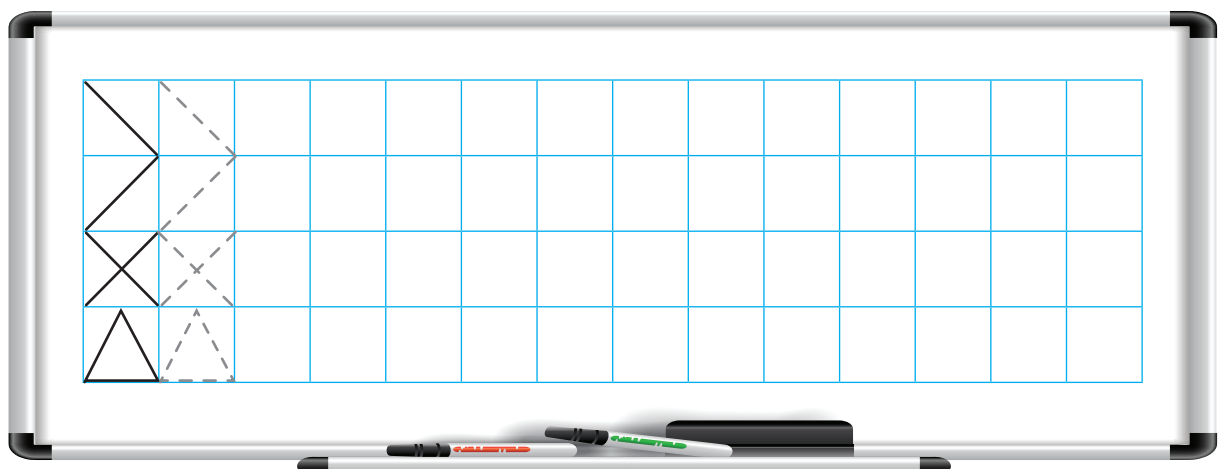
Залепи налепнице на одговарајућа места.

Пронађи у својој учионици слике Вука Караџића и Светог Саве. Испричај шта знаш о њима.

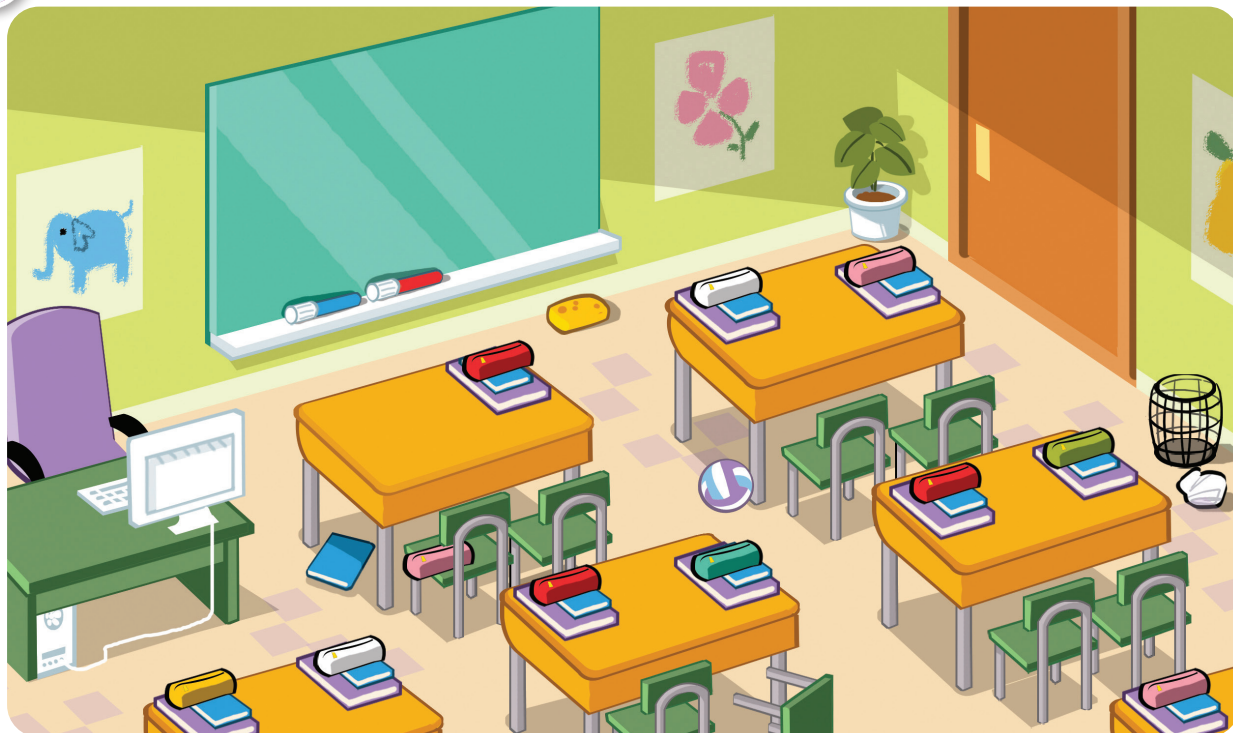

Настави низове као што је започето.

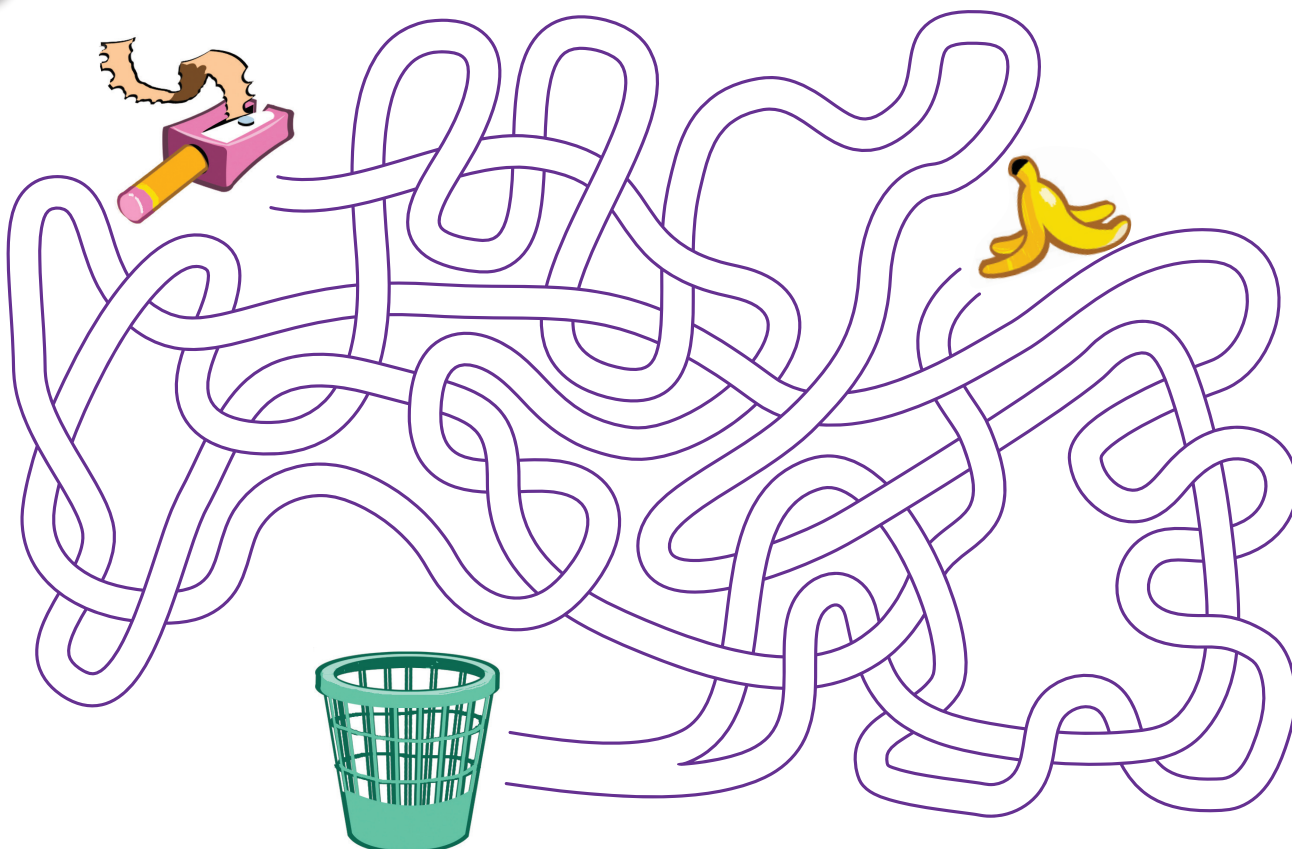
Заокружи слике предмета који нису на свом месту.

Објасни зашто је важно да учионица буде уредна.

Пронађи пут до канте за отпатке.

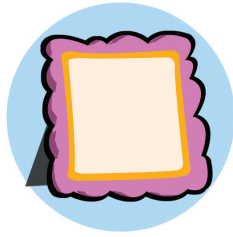

Изговори називе предмета на сликама глас по глас. Обој онолико кружића колико гласова чујеш, као у првом примеру.

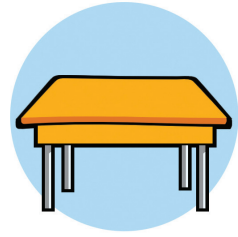
●●●○○

○○○○○

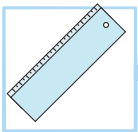
○○○○○

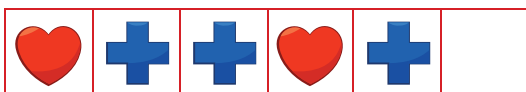
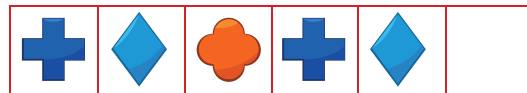
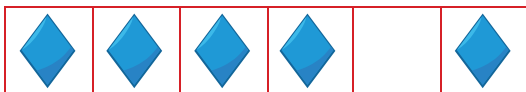
○○○○○

Прати трагове и у одговарајуће празно поље нацртај исти предмет. Сваки траг подебљај другом бојом.

Закључи који облик недостаје у сваком низу и нацртај га.

Ивана Цмиљановић Косовац

БУКВАР

Штампана слова

Српски језик за први разред основне школе

БУКВАР – Штампана слова

Српски језик за први разред основне школе

Ауторка

Ивана Цмиљановић Косовац

Рецензенти

Проф. др Невена Буђевац, Учитељски факултет, Београд

Весна Шкара, ОШ „Петар Петровић Његош“, Зрењанин

Нина Бришевић, ОШ „Борислав Пекић“, Београд

Мирјана Живић Тодоровић, ОШ „Душан Радовић“, Ниш

Израда штампаног букварског фонта

Горан Скакић

Илустрације

Немања Ристић

Фотографије

Shutterstock

Издавач

Вулкан издаваштво, Вулкан знање

Господара Вучића 245, Београд

www.vulkanznanje.rs

За издавача

Мирослав Јосиповић, Ненад Атанасковић, Саша Петковић

Директорка

Нада Осмајић

Главна уредница

Марина Обрадовић

Уредница издања

Јелена Добриловић

Лектура и коректура

Редакција Вулкан знања

Ликовни уредник

Предраг Ивановић

Графичко обликовање

Славица Добросављевић

Дизајн корица

Слободан Стојичић

Садржај

Водич кроз уџбеник	4	Г г, П п	57
А а	6	Читаоница	60
М м	8	Л л, Љ љ	62
Вежбаоница	10	Вежбаоница	65
И и	12	Д д	67
Т т	15	Б б, Њ њ	69
Вежбаоница	17	Вежбаоница	72
Н н	20	Х х, Ж ж	74
К к	22	Ч ч, Ћ ћ	77
Вежбаоница	24	Вежбаоница	79
О о	27	Ф ф, Ц ц	81
С с	29	Ѣ ѣ, Ъ ѣ	83
Вежбаоница	31	Вежбаоница	85
Е е	35	Штампана слова азбуке	88
Р р	38	Вук Караџић	89
Вежбаоница	41	Научили смо штампана слова ћирилице	90
Ј ј, У у	44	Деда и репа	92
Читаоница	47	Незгода	94
З з, В в	49	Како је лепо знати читати ..	95
Вежбаоница	52	Решења	99
Ш ш	54		

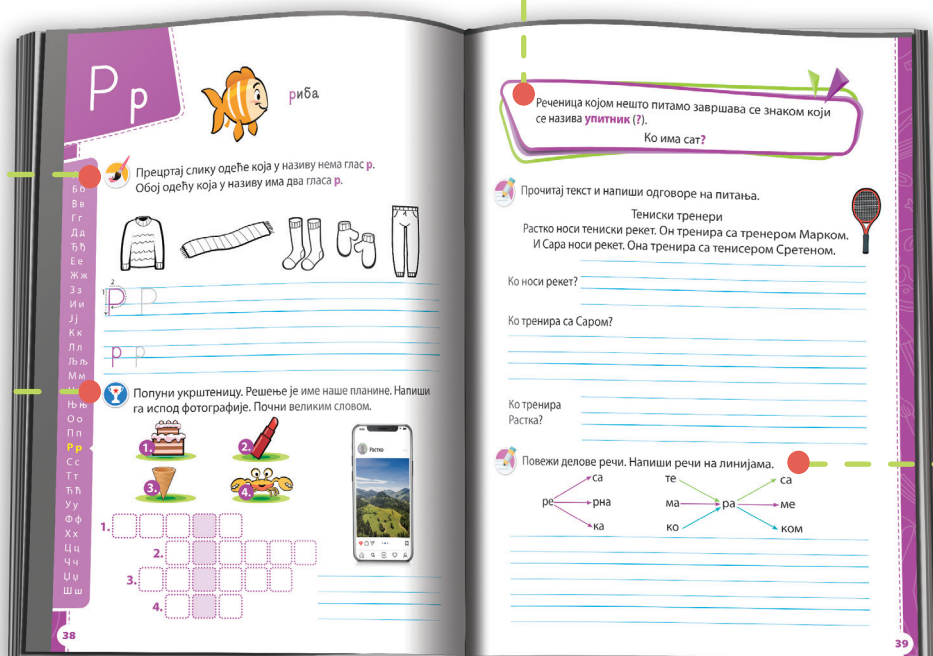
Водич кроз уџбеник

Сликарска четкица стоји испред задатака у којима ћеш нешто **цртати** и **бојити**.

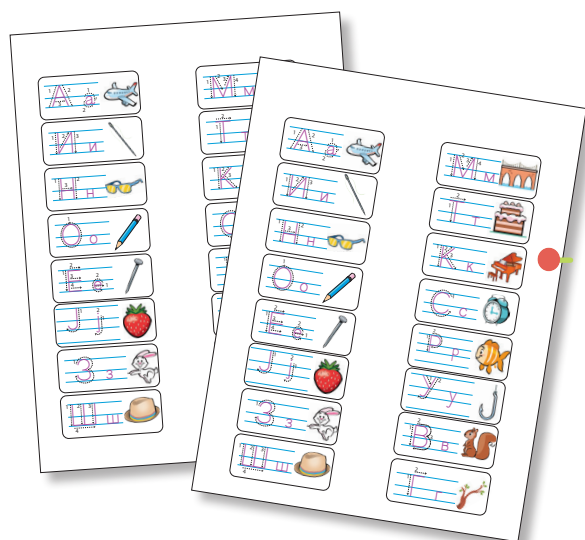

У оваквим оквирима истакнута су **језичка** и **правописна правила**.

У уџбенику ћеш наћи много занимљивих **енигматских задатака**: ребуса, укрштеница, плетеница.

Оловка ти казује да нешто треба да **напишеш, повежеш** и **заокружиш**.

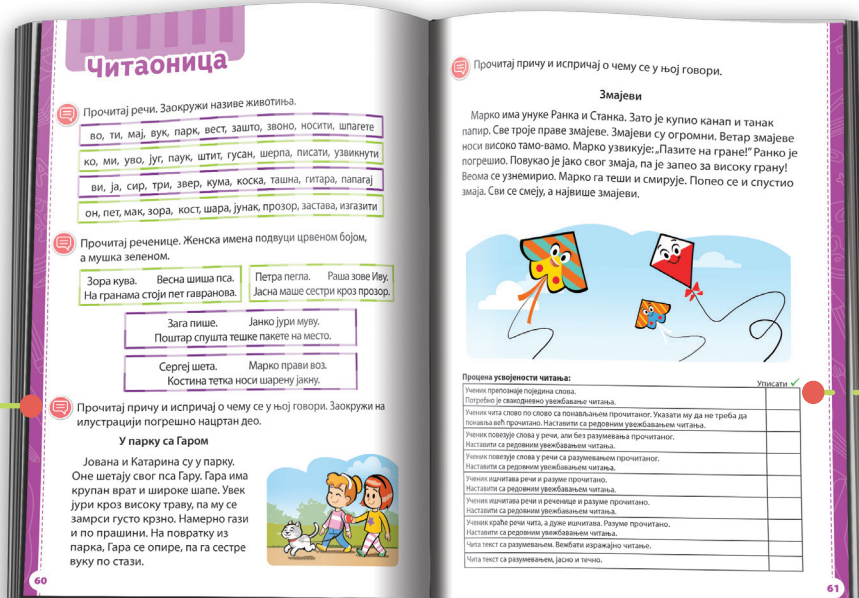

На крају уџбеника пронаћи ћеш **налепнице** са прецизним упутствима за правилно писање сваког слова. Залепи их у свеску да ти правила буду увек при руци.

Књига стоји испред задатака намењених онима који већ знају да читају и пишу.

У оваквим оквирима налазе се **објашњења** мање познатих речи.

Овај знак се налази испред задатака у којима се очекује да нешто **прочиташ**, да **одговориш на питање**, да нешто **кажеш** или **испричаш**.

У „Читаоницама“ се налазе табеле које ће попуњавати твоја учитељица/учитељ. Оне служе да се лакше **прати твоје напредовање у читању**.

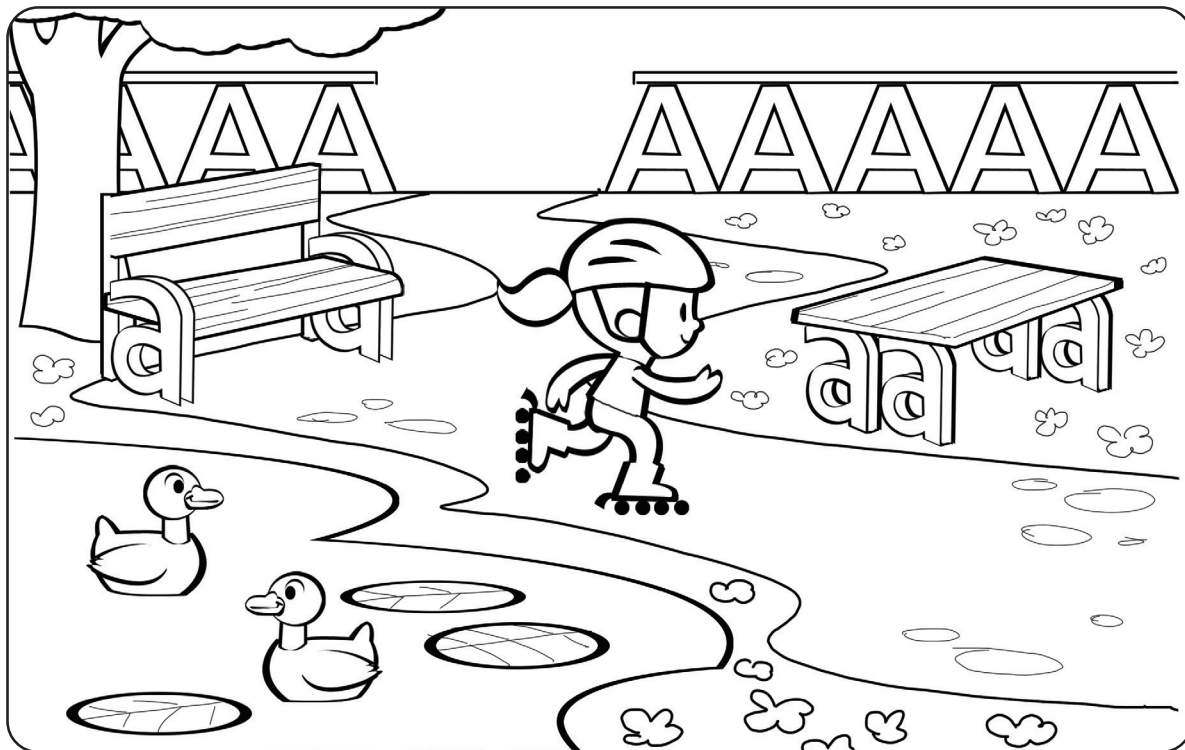
A a

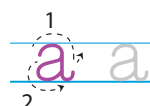
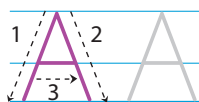
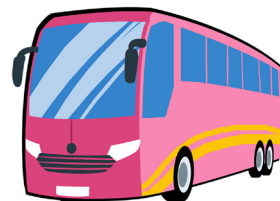
аВІОН

Обој на слици оно што има облик великог и малог слова **а**.

Заокружи слике возила чији називи почињу гласом **а**.

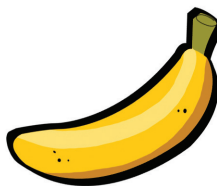
Обој кружић који означава место гласа **а** у називима воћа, као у првом примеру.

○○○

○○○○○○○

○○○○○○○

○○○○○○○

Напиши на линијама слово **а**. Прочитај речи ако умеш.

п__с

р__к

__јкул__

ж__б__

Када паднеш, па те заболи, често узвикнеш: **Аааа!** У облачић код одговарајуће слике напиши овај узвик.

Ако умеш, напиши шта су деца још могла да изговоре.

шешир

Нацртај предмет чији
назив почиње гласом **ш**.

Повежи:

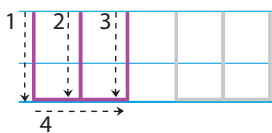
оно што почиње гласом **ш**,

оно што се завршава гласом **ш**,

оно што има глас **ш** у средини
назива.

Прочитај имена и напиши их.

Ста

Јак

Ма

→ ша

А а
Б б
В в
Г г
Д д
Ђ ђ
Е е
Ж ж
З з
И и
Ј ј
К к
Л л
Љ љ
М м
Н н
Њ њ
О о
П п
Р р
С с
Т т
Ћ ћ
У у
Ф ф
Х х
Ц ц
Ч ч
Џ џ
Ш ш

Попуни укрштеницу и напиши
решење на линијама.

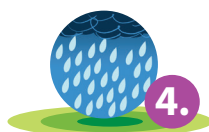
1.

2.

3.

4.

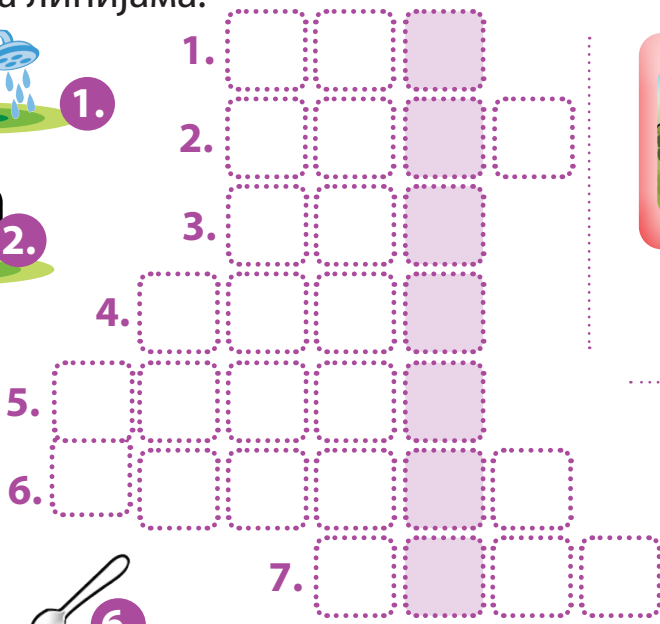
5.

6.

7.

Реши ребус.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Прочитај текст, па одговори на питања потпуним реченицама.

Урош је кошаркаш. Он несташно јури тереном. Срушио
је Рашу. Тренер је казнио Уроша.

Шта Урош тренира?

_____

_____

_____

Како Урош јури тереном?

_____

_____

_____

Зашто је тренер казнио Уроша?

_____

_____

_____

Прочитај текст. Поред илустрације сваког јунака из приче напиши његово име.

Миш Мишко и зека Ушко су у шуми. Тркају се и смеју. Нешто шушка! Миш је застао, а зека је нашао скровиште. То је само стари шумар Рашко. Он се стара[♥] о сваком шумском становнику. Зека је изашао и насмешио се Мишку и Рашку.

♥ Шумар се **стара**
о животињама,
што значи да
води рачуна
и **брине** о њима.

Прочитај текст, па постави три питања о њему. Питања започни речима: **ко**, **шта** и **зашто**. Питања заврши упитником.

Мали Миша воли врапце. Свакога дана им у чинији на прозору оставља зрневље. Зато врапчићи Миши сваког дана весело цвркућу.

Г г

грана

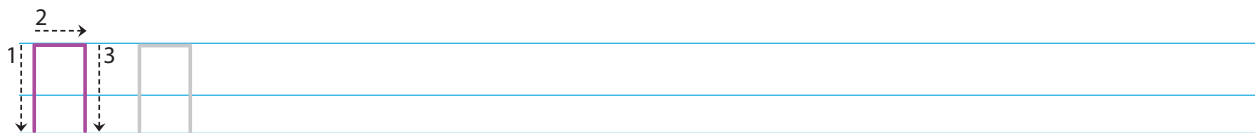
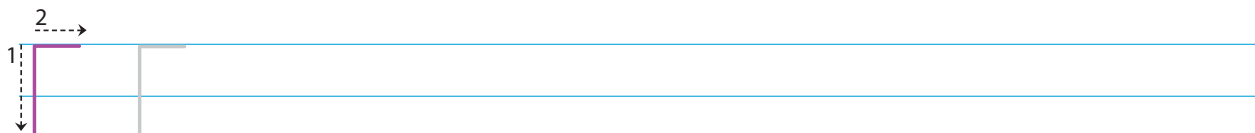
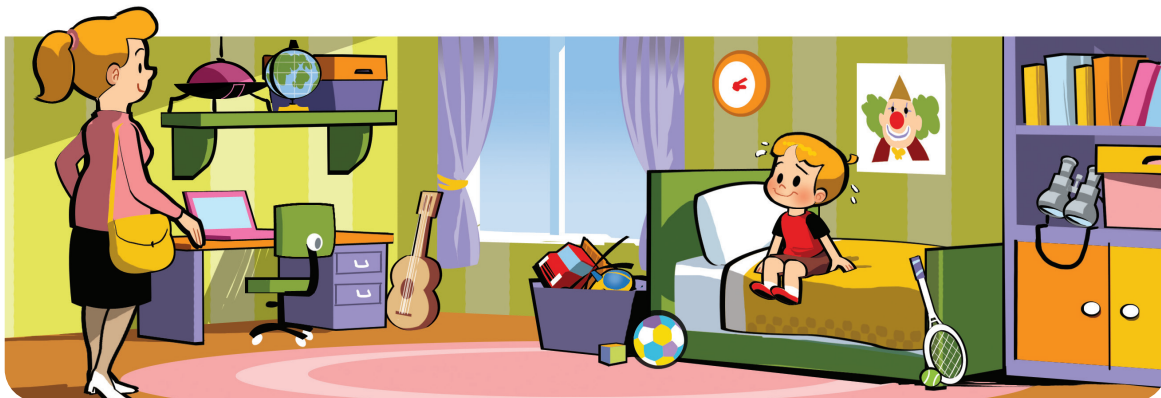
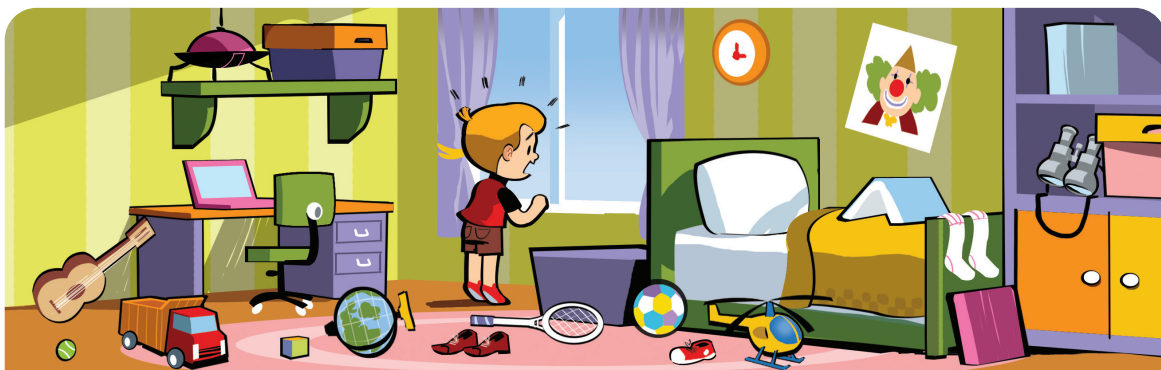

печурка

П п

Испричај причу по сликама. Заокружи слике предмета чији називи садрже гласове **г** или **п**.

А а
Б б
В в
Г г
Д д
Ђ ђ
Е е
Ж ж
З з
И и
Ј ј
К к
Л л
Љ љ
М м
Н н
Њ њ
О о
П п
Р р
С с
Т т
Ћ ћ
У у
Ф ф
Х х
Ц ц
Ч ч
Џ џ
Ш ш

Прочитај речи. Заокружи слова:
Речи препиши у свеску.

сат, рог, пас, грм, опа, реп, пут
круг, рупа, прут, шупа, снег, гост, вага
мак, каса, јутро, ексер, именик, рукомет

На линије напиши слово
п или **г** да добијеш називе
животиња.

__уштер __ума
ти__ар __а__а__ај
__антер __ин__вин

Напиши називе мужјака
наведених животиња.

патка –

гуска –

кокошка –

Прочитај текст па одговори на питања на следећој страни.

Петар и Горан су на зимском кампу на Копаонику. Они пишу писмо
мами Гини.

Мама,

На кампу је сјајно. Копаоник је пун снега. Сваког јутра
Горан и ја правимо Снешка. Имамо скије и штапове.
Скијамо са Пајом и Гогом. Сви знамо спуст и окрет.

Пуно те

Твоји синови Петар и Горан

Ко пише писмо?

Коме они пишу писмо?

Шта Петар и Горан имају?

Које покрете сви знају?

Прочитај песму и обој слику на којој је приказано о коме се говори у песми.

Велика штета

Јао, јао, јао, змај на крушку пао,
Па је деци жао што се подерао♥.

Јован Јовановић Змај

♥ Реч **подерао**
значи **покидао**,
поцепао.

Читаоница

Прочитај речи. Заокружи називе животиња.

во, ти, мај, вук, парк, вест, зашто, звоно, носити, шпагете

ко, ми, уво, југ, паук, штит, гусан, шерпа, писати, узвикнути

ви, ја, сир, три, звер, кума, коска, ташна, гитара, папагај

он, пет, мак, зора, кост, шара, јунак, прозор, застава, изгазити

Прочитај реченице. Женска имена подвуци црвеном бојом, а мушка зеленом.

Зора кува. Весна шиша пса.
На гранама стоји пет гавранова.

Петра пегла. Раша зове Иву.
Јасна маше сестри кроз прозор.

Зага пише. Јанко јури муву.
Поштар спушта тешке пакете на место.

Сергеј шета. Марко прави воз.
Костина тетка носи шарену јакну.

Прочитај причу и испричај о чему се у њој говори. Заокружи на илустрацији погрешно нацртан део.

У парку са Гаром

Јована и Катарина су у парку. Оне шетају свог пса Гару. Гара има крупан врат и широке шапе. Увек јури кроз високу траву, па му се замрси густо крзно. Намерно гази и по прашини. На повратку из парка, Гара се опире, па га сестре вуку по стази.

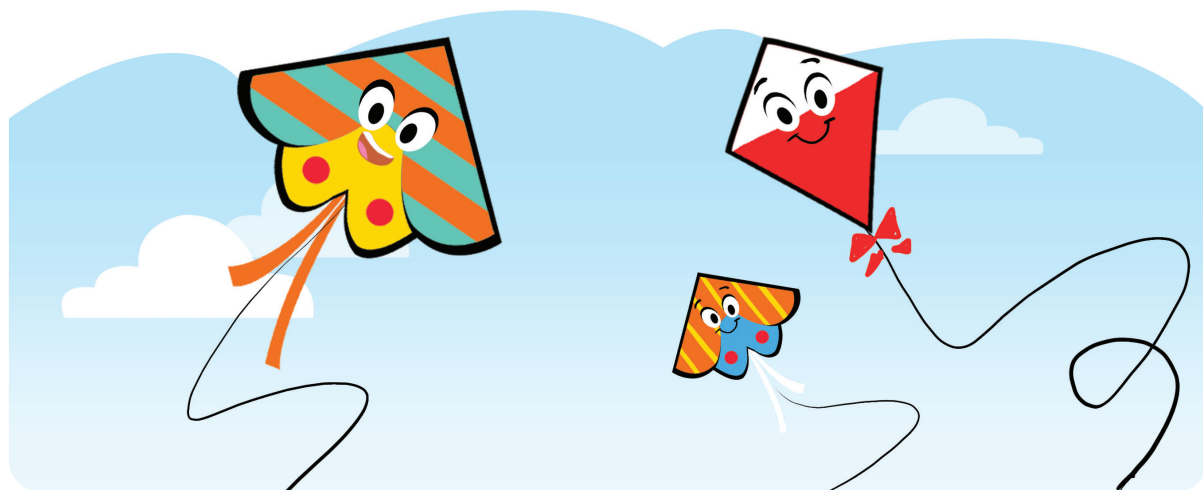

Прочитај причу и испричај о чему се у њој говори.

Змајеви

Марко има унуке Ранка и Станка. Зато је купио канап и танак папир. Све троје праве змајеве. Змајеви су огромни. Ветар змајеве носи високо тамо-вамо. Марко узвикује: „Пазите на гране!“ Ранко је погрешио. Повукао је јако свог змаја, па је запео за високу грану! Веома се узнемирио. Марко га теши и смирује. Попео се и спустио змаја. Сви се смеју, а највише змајеви.

Процена усвојености читања:

Уписати ✓

Ученик препознаје поједина слова. Потребно је свакодневно увежбавање читања.	
Ученик чита слово по слово са понављањем прочитаног. Указати му да не треба да понавља већ прочитано. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик повезује слова у речи, али без разумевања прочитаног. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик повезује слова у речи са разумевањем прочитаног. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик ишчитава речи и разуме прочитано. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик ишчитава речи и реченице и разуме прочитано. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик краће речи чита, а дуже ишчитава. Разуме прочитано. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Чита текст са разумевањем. Вежбати изражајно читање.	
Чита текст са разумевањем, јасно и течно.	

Л л

лиза**л**ица

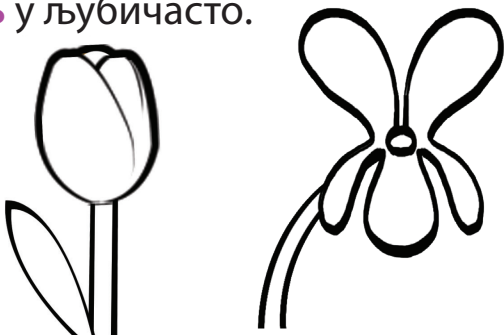

љу**л**ашка

Љ љ

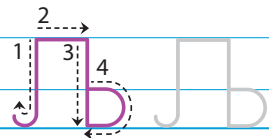
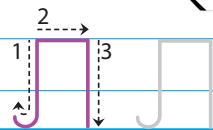
Цвет чији назив почиње гласом **л** обој у жуто, а цвет чији назив почиње гласом **љ** у љубичасто.

Повежи линијама сличице са словом које се налази у њиховом називу.

л

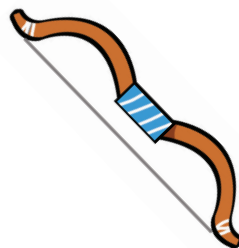
љ

На празне линије упиши слово **л**. Прочитај речи и повежи их линијама са одговарајућим сликама.

___ист

___ук

А а
Б б
В в
Г г
Д д
Ђ ђ
Е е
Ж ж
З з
И и
Ј ј
К к
Л л
Љ љ
М м
Н н
Њ њ
О о
П п
Р р
С с
Т т
Ћ ћ
У у
Ф ф
Х х
Ц ц
Ч ч
Џ џ
Ш ш

Прочитај речи и препиши их.
уље, ласо[♥], поље, љуска, лопата

Од датих слова састави имена.

љ, а, О

к, а, Л, у

к, е, н, Л, а

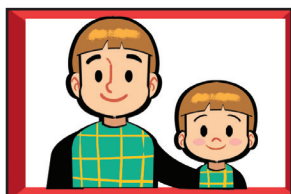

Прочитај текст. Поред сваке слике напиши име детета и родитеља.

Лена је слика и прилика[★] маме Љиљане.
Лазар је слика и прилика тате Миљана.
Реља је слика и прилика маме Лане.

★ **Слика и прилика**
значи да неко **веома**
личи на некога.

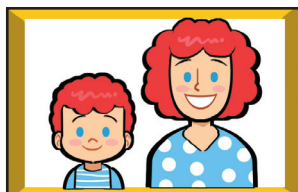

Напиши реченицу о свакој слици. Људима дај имена.

Напиши речи које значе супротно, као што је започето.

тешко –

лако

унутра –

слано –

тамно –

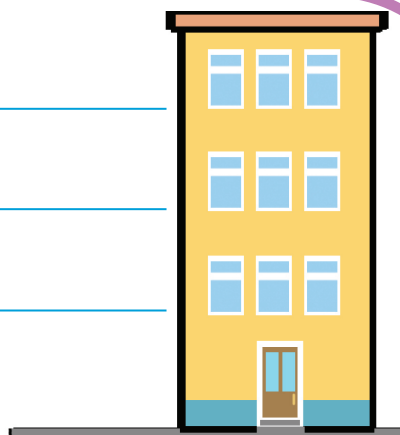
мало –

паметно –

Напиши имена дечака на одговарајуће место на слици.

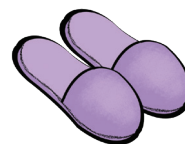
Љубиша, Душан и Лазар живе у истој згради на првом, другом и трећем спрату. Љубиша живи испод Душана, а Лазар испод Љубише.

Вежбаоница

Испод сваке слике напиши мало и велико слово којим почињу називи тих предмета.

Изабери у сваком реду сличицу чији се назив завршава задатим словом и напиши тај назив на линију.

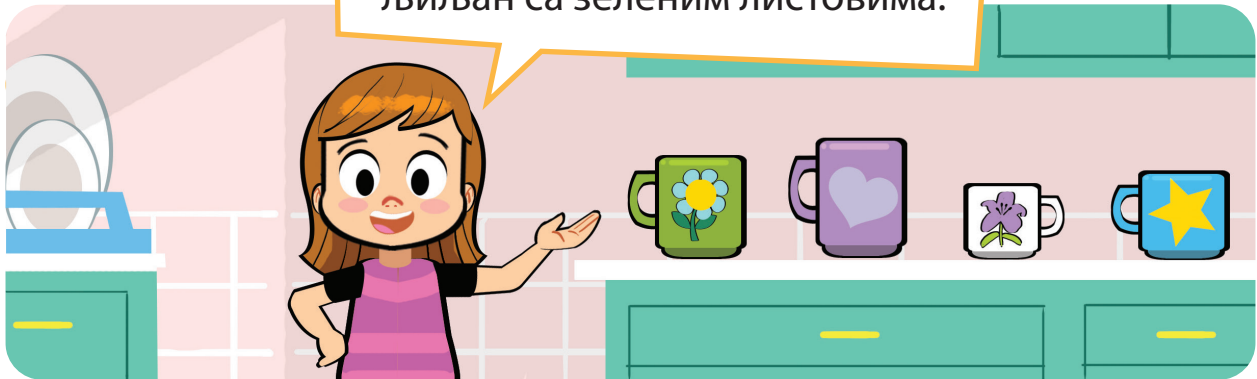
Ш		
Л		
Г		
П		
В		
Љ		

а) Ленка је изгубила своју омиљену шољу. Помози јој да је нађе и заокружи је.

Моја шоља је мала. Има лила
љилић са зеленим листовима.

б) Препиши реченице које је Ленка изговорила.

Постоје речи које се исто читају слева надесно и здесна налево.
На пример:

→
Ана
←

→
ТОПОТ
←

♥ **Топот** је **звук** коњских
копита који се чује када
коњи трче.

Обој поља у којима су такве речи.

кук

топ

око

капак

потоп

лепак

невен

терет

Деда и репа

Посејао деда репу. Репа израсла велика превелика. Почео деда да чупа репу из земље. Повуци-потегни – ишчупати не може.

Позвао деда бабу. Баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупати не могу.

Позове баба унуку. Унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупати не могу.

Позове унука куцу. Куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупати не могу.

Куца позове мацу. Маца за куцу, куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупати не могу.

Маца позове миша. Миш за мацу, маца за куцу, куца за унуку, унука за бабу, баба за деду, деда за репу, повуци-потегни – ишчупаше репу.

Руска народна прича

● Шта је деда посејао?

● Зашто деда није могао да ишчупа репу?

- У поља напиши редом ликове који се појављују у причи.

- Који лик из приче ти се највише допада? Зашто?

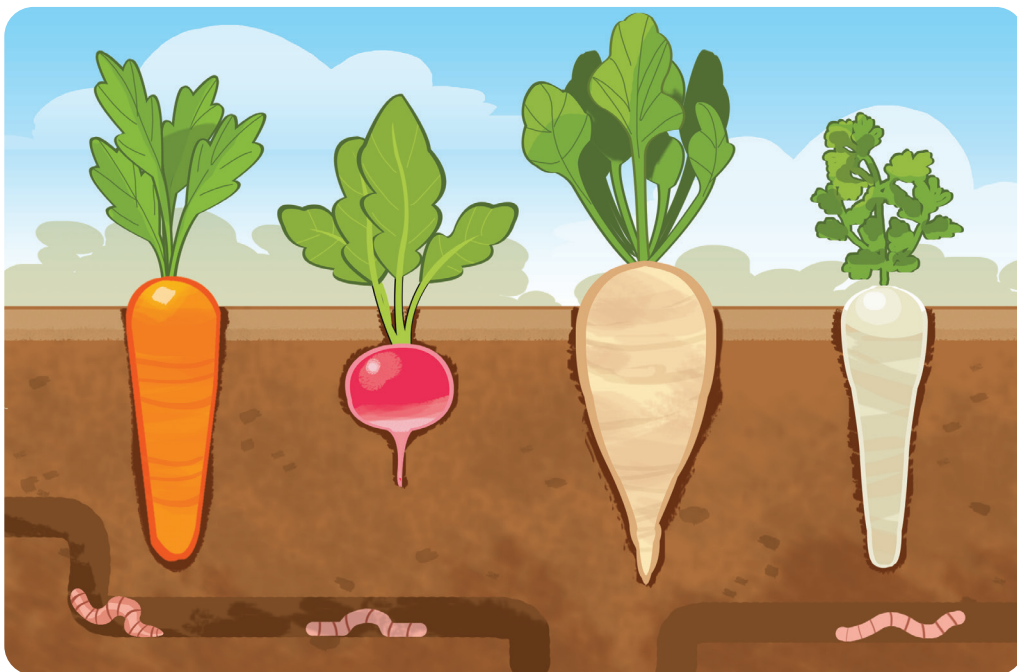
- Заокружи реченице које садрже поруку приче.

Важно је да се здраво хранимо.

Заједно смо увек јачи.

Увек треба помоћи другима у невољи.

- Именуј поврће на слици. Заокружи слику репе.

- Шта је заједничко свем овом поврћу?
- Одглумите причу.

Ивана Цмиљановић Косовац

БУКВАР

Писана слова

Српски језик за први разред основне школе

БУКВАР – Писана слова

Српски језик за први разред основне школе

Ауторка

Ивана Цмиљановић Косовац

Рецензенти

Проф. др Невена Буђевац, Учитељски факултет, Београд

Весна Шкара, ОШ „Петар Петровић Његош“, Зрењанин

Нина Бришевић, ОШ „Борислав Пекић“, Београд

Мирјана Живић Тодоровић, ОШ „Душан Радовић“, Ниш

Израда писаног букварског фонта

Милета Милетић

Илустрације

Немања Ристић

Фотографије

Shutterstock

Издавач

Вулкан издаваштво, Вулкан знање

Господара Вучића 245, Београд

www.vulkanznanje.rs

За издавача

Мирослав Јосиповић, Ненад Атанасковић, Саша Петковић

Директорка

Нада Осмајић

Главна уредница

Марина Обрадовић

Уредница издања

Јелена Добриловић

Лектура и коректура

Редакција Вулкан знања

Ликовни уредник

Предраг Ивановић

Графичко обликовање

Славица Добросављевић

Дизајн корица

Слободан Стојичић

Садржај

Водич кроз уџбеник	4
А а	6
М м	8
Вежбаоница	10
У у	12
Ш ш	14
П п	16
Вежбаоница	19
О о	21
С с	24
Е е	26
Н н, Њ њ	28
Вежбаоница	31
К к	33
Г г, П п	35
Р р	38
Читаоница	41
Ј ј, У у	43
Вежбаоница	47
З з, В в	50

Л л, Љ љ	53
Вежбаоница	56
Џ џ	58
Ђ ђ	61
Читаоница	64
Х х, Ж ж	66
Вежбаоница	69
Ћ ћ, Ч ч	72
Ѕ ѕ, Ђ ђ	75
Вежбаоница	78
Џ џ, Ф ф	80
Писана слова азбуке	83
Научили смо писана слова ћирилице	84
Буквар	88
Цртанка	91
Лав и зец	93
Причалица	95
Решења	99

Водич кроз уџбеник

Сликарска четкица стоји испред задатака у којима ћеш нешто **цртати** и **бојити**.

У уџбенику ћеш наћи много занимљивих **енигматских задатака**: ребуса, укрштеница, плетеница.

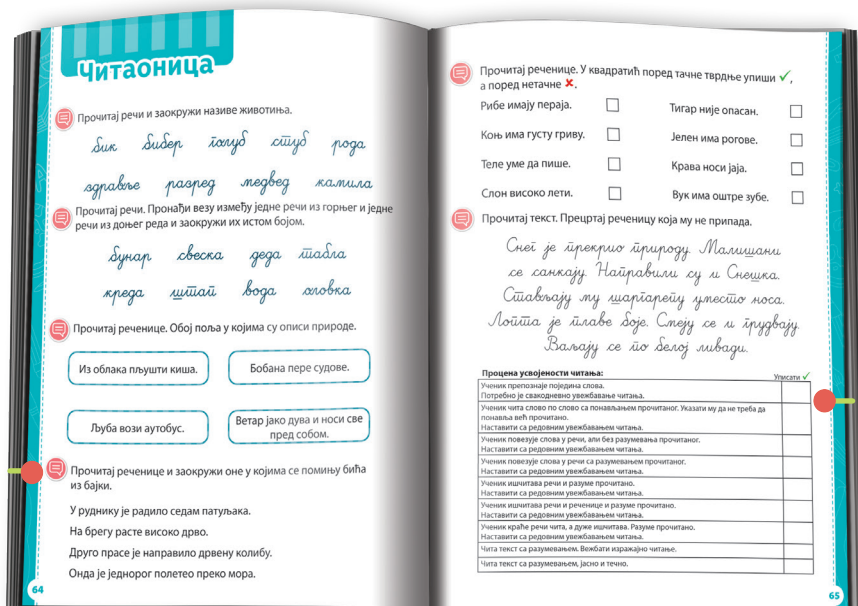
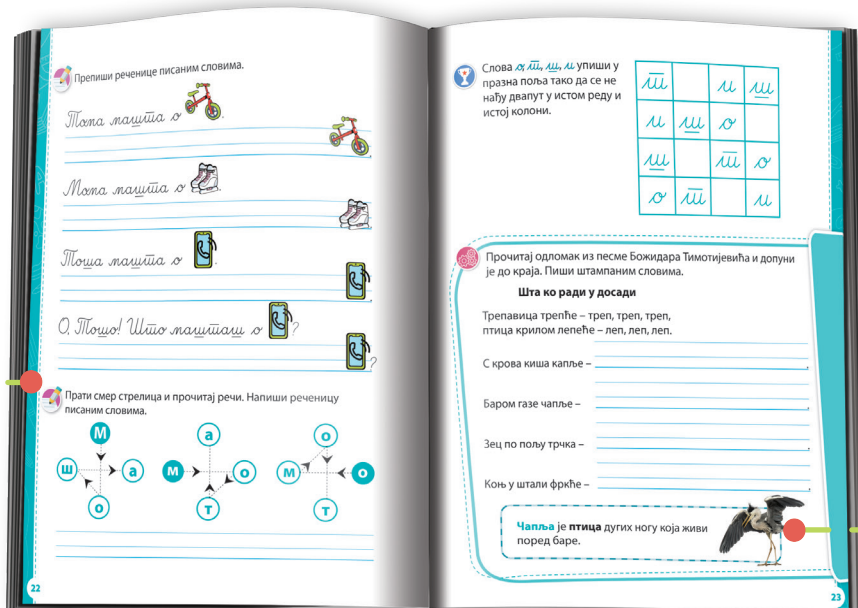
На крају већине лекција посебно су истакнути задаци којима се проверава **разумевање прочитаног текста**.

На крају уџбеника пронаћи ћеш **налепнице** са прецизним упутствима за правилно писање сваког слова. Залепи их у свеску да ти правила буду увек при руци.

Оловка ти казује да нешто треба да **напишеш, повежеш и заокружиш**.

Овај знак се налази испред задатака у којима се очекује да нешто **прочиташ**, да **одговориш на питање**, да нешто **кажеш** или **испричаш**.

У „Читаоницама” се налазе табеле које ће попуњавати твоја учитељица/учитељ. Оне служе да се лакше **прати твоје напредовање у читању**.

A a

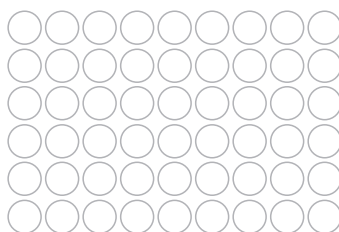
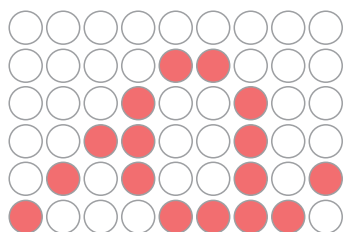
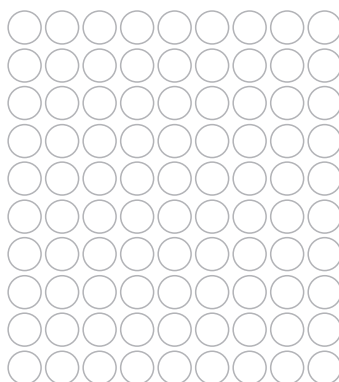
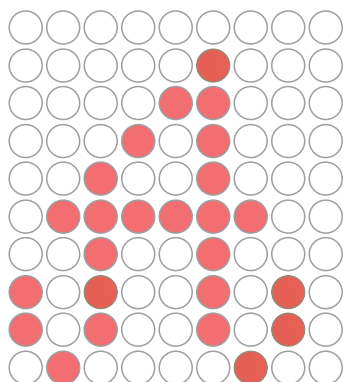
A a

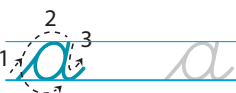
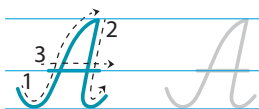
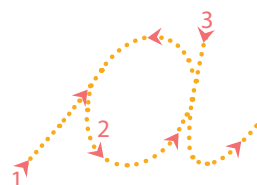
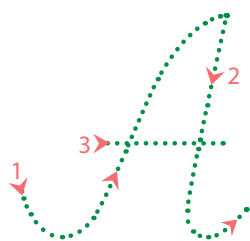
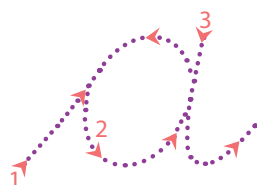
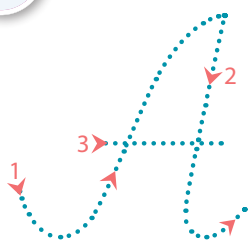
ајкула

Обој кружиће као у показаним примерима.

Спој тачкице задатим бојама.

Напиши писано слово **a** у одговарајућим квадратима.

Напиши слова **A**, **a** на одговарајуће линије.

Ана и Аца мазе папагаја.

Обој слике деце чије су тврдње тачне.

Слово **A** је прво у азбуци.

У називу моје играчке нема слова **a**.

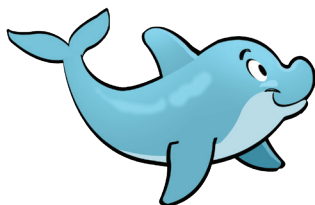

Моје име се пише великим почетним словом.

2 g

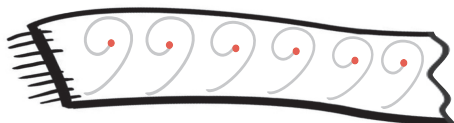
Д д

делфин

Линијом повежи делове истих шалова. Подебљај бојицом
шаре на њима тако што ћеш започети од црвене тачкице.

Писаним словима напиши речи које значе супротно.

доре -

лево -

изнад -

најпрег -

негде -

овде -

Прочитај причу и уради задатке. На питања одговори потпуним реченицама. Пиши писаним словима.

Раде је зидар. Он гради зграде. Занас
зида свој нови дом. У песак и шљунак
додаје воду. Од тог материјала зида
зидове. Душан је Радетов друг.

Дошао је да му постоје. Заједно
вредно раде. Зврно је кад ипаш
тако вредног пријатеља!

● Ко је Душан?

● Од чега Раде прави материјал за зидове?

● Препиши реченицу која има највише речи.

Прочитај речи које су поређане по азбучном реду.

3. слово
азбуке

вода

5. слово
азбуке

Занимо

13. слово
азбуке

лед

18. слово
азбуке

ограда

20. слово
азбуке

радоси

Препиши дате речи тако што ћеш их поређати по азбучном реду.

град, одело, Драгана, сладолед, мед

У реченицама су неке речи замениле места. Исправи чудне реченице и напиши их правилно писаним словима.

Драгана се попела на звезду. Видела је планину како пада.

Бубамара

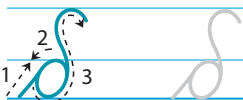
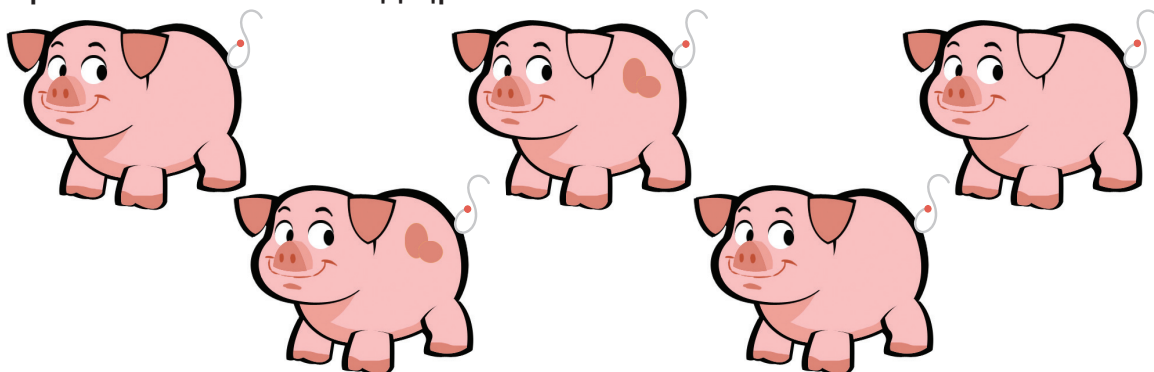

Б б

Ѣ ѣ

Заокружи два иста прасета. Подебљај оловком репиће прасићима. Почни од црвене тачке.

Бе ад од бл

Допуни сваки низ одговарајућом речи из зеленог поља.

боранија, бокал, лабуд, батбона, јабука, љубав

бресква, рибизла, банана,

бели лук, билива, броколи,

риба, габар, зебра,

А а
Б б
В в
Г г
Д д
Е е
Ж ж
З з
И и
Ј ј
К к
Л л
Љ љ
М м
Н н
Њ њ
О о
П п
Р р
С с
Т т
Ѣ ѣ
Ѥ Ѥ
Ѧ Ѧ
Ѩ Ѩ
Ѭ Ѭ
Ѯ Ѯ
Ѱ Ѱ
Ѳ Ѳ
Ѵ Ѵ
Ѷ Ѷ
Ѹ Ѹ
Ѻ Ѻ
Ѽ Ѽ
Ѿ Ѿ
ѿ ѿ

Препиши реченице писаним словима. Напиши велико слово тамо где је то потребно.

мој брат богдан путује у село бањани.

бранко и љуба кампују на обали реке бегеј.

бранка летује на планини букуљи.

Прочитај текст и уради задатке. Пиши писаним словима.

Твоја домовина је Република Србија.
 Њен главни град је Београд. У њему
 се налазе музеји, позоришта, библиотеке,
 школе, стадиони. На свим овим зградама
 истакнуто је заштова Србије. Наша
 заштова је природа. На њој се налази
 и град Србије. Заштова Србије се вијори
 и на твојој школи.

● Напиши назив:

а) своје домовине

б) главног града Србије

● Допуни реченицу. У главном граду Србије налазе се:

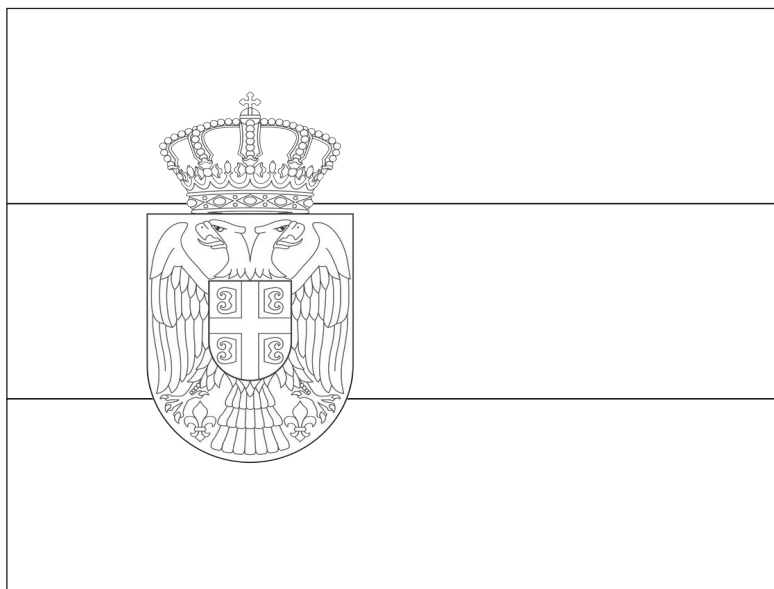
● Заокружи слово испред тачног одговора.

Реч **треб**ојка значи да се на застави налазе:

а) две боје; б) три боје; в) четири боје.

● Шта се налази на застави Србије?

● Обој заставу Србије као што је приказано.

Читаоница

Прочитај речи и заокружи називе животиња.

бик бидер јолуд ситуд рога

здравље разред медвед жатила

Прочитај речи. Пронађи везу између једне речи из горњег и једне речи из доњег реда и заокружи их истом бојом.

бунар свеска деда шабла

жреда шитай вода словка

Прочитај реченице. Обој поља у којима су описи природе.

Из облака пљушти киша.

Бобана пере судове.

Љуба вози аутобус.

Ветар јако дува и носи све
пред собом.

Прочитај реченице и заокружи оне у којима се помињу бића из бајки.

У руднику је радило седам патуљака.

На брегу расте високо дрво.

Друго прасе је направило дрвену колибу.

Онда је једнорог полетео преко мора.

Прочитај реченице. У квадратић поред тачне тврдње упиши ✓, а поред нетачне ✗.

Рибе имају пераја.

☐

Тигар није опасан.

☐

Коњ има густу гриву.

☐

Јелен има рокове.

☐

Теле уме да пише.

☐

Крава носи јаја.

☐

Слон високо лети.

☐

Вук има оштре зубе.

☐

Прочитај текст. Прецртај реченицу која му не припада.

Снеј је прекрио природу. Малишани
се санкају. Направили су и Снежка.
Стављају му шаргарецу уместо носа.
Лошћа је плаве боје. Снеју се и прудвају.
Ваљају се по белој ливади.

Процена усвојености читања:

Уписати ✓

Ученик препознаје поједина слова. Потребно је свакодневно увежбавање читања.	
Ученик чита слово по слово са понављањем прочитаног. Указати му да не треба да понавља већ прочитано. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик повезује слова у речи, али без разумевања прочитаног. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик повезује слова у речи са разумевањем прочитаног. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик ишчитава речи и разуме прочитано. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик ишчитава речи и реченице и разуме прочитано. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Ученик краће речи чита, а дуже ишчитава. Разуме прочитано. Наставити са редовним увежбавањем читања.	
Чита текст са разумевањем. Вежбати изражајно читање.	
Чита текст са разумевањем, јасно и течно.	

Ђ ђ

Ђ ђ

Ђеврек

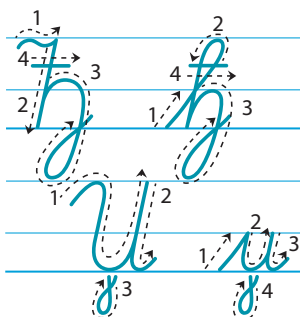
Џиџ

Џ џ

Џ џ

Подебљај оловком рибице које су окренуте надоле. Обој их.

Ђу   Ђе   ађ   ођ
Џу   џа   џи   џу

А а
Б б
В в
Г г
Д д
Ђ ђ
Е е
Ж ж
З з
И и
Ј ј
К к
Л л
Љ љ
М м
Н н
Њ њ
О о
П п
Р р
С с
Т т
Ћ ћ
У у
Ф ф
Х х
Ц ц
Ч ч
Ш ш

Обој у сваком пару поље у којем је правилно написана реч.
Затим препиши речи из обојених поља.

роџендан роџендан

лиђата лиђата

минђуша минђуша

Састави реченицу од датих речи. Напиши је писаним словима.

носи стеђи Нађа цетлер.

Прочитај плакат за
позоришну представу
и уради задатке. Пиши
писаним словима.

● У как позоришту се даје представа?

● Највиши назив представе.

● Највиши лте и президте:

– жене која лутти у представи

– човека који лутти у представи

● Прејвиши реченицу из које сазнајеш да си улазак за штебе био бесплатан.

Вежбаоница

Повежи линијама слику са словом које се налази у називу тог предмета.

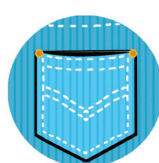
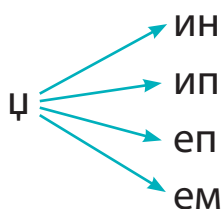

- Напиши писаним словима називе предмета са горњих слика. Разврстај их у табелу према гласу који садрже.

ђ	и	џ	ћ

Прочитај речи и напиши их писаним словима испод одговарајуће слике.

Наведене речи напиши на одговарајуће линије тако да добијеш парове речи које имају исто или слично значење.

ученик, ђубре, ошак, пиврђава, џак, ђак

врећа –

дипњак –

ученик –

снеће –

затак –

књиџа –

На празна места упиши слово **ч**, **ћ**, **ђ** или **џ**. Затим препиши реченице писаним словима.

Лена је за ро__ендан добила __еститку и цве__е.

Ју__е ми је те__а купио мле__ну __околаду.

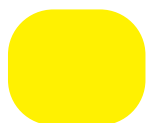
Де__ак __ура једе __ем од грож__а.

Научили смо писана слова ћирилице

Повежи линијом називе воћа и поврћа и поље одговарајуће боје.

јагода сјанаћ лимун латоранџа

мандарина малина грашак банана

Обој поља у којима су речи правилно повезане. Речи из необојених поља препиши правилно.

поклон

парата

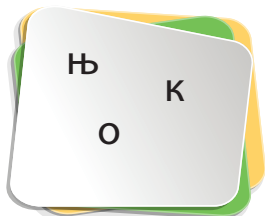
жампа

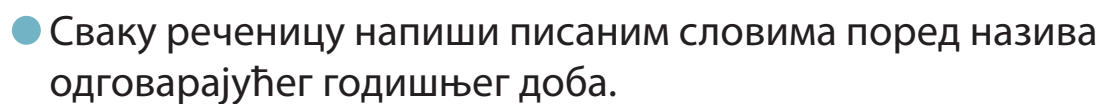
кључ

облак

Састави називе животиња од слова у пољима и напиши их писаним словима. Искористи сва слова.

Пролеће:

Лето:

Јесен:

Зима:

У свако поље испод редног броја упиши одговарајуће слово азбуке. Осмисли реченицу у којој ћеш употребити добијене речи и напиши је писаним словима.

12. 18. 16. 27. 7. 20. 22. 3. 10. 18. 13. 10. 16. 1.

Прочитај текст и уради задатак.

Звони. Починје час. Сва деца пишу.

Напиши колико у тексту има:

– слова _____ – речи _____ – реченица _____

У табели су наведена имена деце и њихових омиљених играчака.

Дуња	Реља	Нађа	Растко
бели ролери	плави бицикл	зелени скејт	жути тротинет

Напиши писаним словима:

– шта вози Нађа

– боју Дуњине играчке

– ко вози тротинет

– чије превозно средство
има ручну кочницу

Напиши причу на основу слика. Осмисли и напиши наслов и ликовима дај имена. Реченице треба да буду кратке и јасне. Пиши писаним словима.

